

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4898/2020
18.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Марина Мијатовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5856/19 од 19.06.2020. године, у седници већа од 18.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5856/19 од 19.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1582/2015 од 26.09.2018. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати 33.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.маја 2013. године до исплате, као неоснован, а обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати 45.000,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5856/19 од 19.06.2020. године одбија се као неоснована жалба тужиоца и потврђује пресуда Вишег суда у Београду П 1582/2015 од 26.09.2018. године и одбија се захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Испитујући побојану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 18/20) Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а подносилац ревизије, иако се позива на битне повреде поступка, ни на једну конкретну повреду поступка у ревизији не указује.

Према утврђеном чињеничном стању тужиочев отац ББ је сачинио завештање пред сведоцима 17.04.2005. године, којим је располагао својом имовином. После очеве смрти правноснажним решењем Основног суда у Крагујевцу О 3158/16 од 31.08.2016. године расправљана је заоставштина сада пок. ББ и утврђено је да би његову заоставштину наследила по основу тестаментa његов брачни друг ВВ а такође је утврђено да је оставилац од лица која се по закону позивају на наслеђе оставио супругу ВВ и сина АА, овде тужиоца. Тужилац је водио парницу ради утврђења ништавости завештања сада пок. ББ у предмету Основног суда у Крагујевцу, Судска јединица у Баточини П 8141/11 а које завештање је било депоновано код Општинског суда у Баточини у предмету РЗ 35/05 а проглашено је на записнику пред истим судом у предмету О 145/05 20.10.2015. године и њиме је завешталац располагао у корист своје супруге сада покојне ВВ. Тужилац је у том поступку тужбу засновао на тврдњи да завешталац у време сачињавања завештања није био тестаментално способан јер је био битно смањено урачунљив. У току поступка тужилац је као разлог ништавости завештања изнео и тврдњу да се на завештању не налази аутентичан потпис завештаоца односно да је тај потпис фалсификован. У поступку тужилац је у циљу доказивања своје тврдње предложио графолошко вештачење на ту околност али то вештачење није изведено пошто је утврђено да је завештање изгубљено а судски вештак графолошке струке није прихватио да вештачење обави на основу фотокопије. Пресудом Основног суда у Крагујевцу - Судска јединица у Баточини П 8147/11 од 15.05.2013. године тужбени захтев одбијен а пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3440/13 од 12.03.2014. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу - Судска јединица у Баточини. Тужилац је поднео Уставном суду уставну жалбу против наведене пресуде због повреде права на правично суђење, права на једнаку заштиту права и права на имовину а Уставни суд је уставну жалбу одбацио 07.07.2015. године.

Тужилац у овој парници од тужене потражује накнаду штете у висини вредности 1/2 имовине којом је оставилац располагао тестаментом сматрајући да је због незаконитог рада државног органа – суда изгубљен оригинални тестамент који је био депонован суду ради чувања а да је управо због тога што није пронађен оригинални примерак тестаментa тужилац био онемогућен да у посебној парници обави одговарајуће вештачење и на тај начин докаже да је потпис оставиоца на тестаменту фалсификован те да је самим тим тестаментално располагање ништаво. То би довело до расправљања заоставштине по закону на који начин би он био оглашен за наследника на 1/2 заоставштине. Нижестепени судови налазе да је тако постављен тужбени захтев неоснован јер током поступка није утврђено постојање узрочне везе између поступања Општинског суда у Баточини, касније Основног суда у Крагујевцу – Судска јединица у Баточини који је изгубио оригинал спорног завештања и измакле користи која је тиме наводно наступила за тужиоца који није могао због тога да докаже ништавост завештања. Судови се посебно позивају и на став Уставног суда који је изнет у решењу Уж 3936/14 од 07.07.2015. године којим је одбачена тужиочева уставна жалба а у коме Уставни суд, поред осталог налази да нема произвољности у поступању редовних судова када су пуноважност завештања ценили из оверене копије сачињене приликом његовог проглашења срањајући текст завештања са записником о проглешењу сачињеним пред Општинским судом у Баточини у време када је оригинални примерак завештања несумњиво постојао.

Устав Републике Србије у члану 35. став 2. је прописао да свако има права на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му је незаконитим или неправилним радом проузроковао државни орган, ималац јавних овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. Закон о судијама („Службени гласник РС“ 116/2008) је у члану 6. став 1. прописао да за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија а општу одредбу о одговорности правног лице за штету коју проузрокује његов орган садржи и члан 172. став 1. ЗОО по којој правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Општа одредба о основу одговорности за штету из члана 154. ЗОО прописује да ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице а по члану 155. истог закона штета је умањење нечије имовине или спречавање њеног повећања. Имајући у виду наведене законске и уставне одредбе произлази да је у конкретном случају било неопходно да се у поступку расправе следећа питања: да ли је постојао незаконит или неправилан рад суда као органа тужене републике (штетна чињеница), да ли је тужилац у конкретном случају претрпео штету, затим да ли постоји узрочно последична веза између штетног догађаја односно неправилног или незаконитог рада органа тужене и настале штете по тужиоца и да ли постоји одговорност тужене за исту штету. У односу на спорна питања првостепени суд се није децидирано изјаснио да ли по његовом мишљењу у конкретном случају постоји незаконит и неправилан рад органа при чему другостепени суд констатује да је правилан закључак првостепеног суда да нема незаконитог или неправилног рада. Како се ради о правном закључку из чињеница које су утврђене у нижестепеном поступку, по мишљењу овог суда губитак тестамент који је суду поверен на чување свакако јесте вид незаконитог и неправилног рада суда а како то ревизија основано сматра. Закон о ванпарничном поступку у делу којим регулише питање чување исправа (члан 186. до 196.) прописује начин и поступак у вези чувања исправа при чему је од значаја одредба члана 194. која регулише питање враћање исправе која се налазила на чувању подносиоцу исправе. Имајући у виду садржину те одредбе закона произлази да се после смрти завештаоца тестамент који је предат суду на чување не може вратити. То даље значи да се примењују одредбе судског пословника које се односе на архивирање, чување и издвајање списа а одредбом члана 240. је прописано да се у згради суда чувају и не издвајају ради предаје надлежном архиву, поред осталих и тестамент и остале исправе које су поверене суду на чување заједно са описима исправа и одговарајућим уписницима. Дакле, имајући у виду наведено произлази да се тестамент трајно чува у суду и да се после смрти завештаоца исти не може вратити другим лицима. Како је у конкретном случају несумњиво утврђено да је тестамент изгубљен, односно није се могао пронаћи у суду то значи да је суд поступио супротно одредбама које су напред цитиране а што доводи до закључка о постојању неправилног или незаконитог рада суда као органа тужене. Тужилац својим захтевом у овом спору тражи накнаду штете од тужене која представља половину вредности имовине коју би он могао да наследи по законском реду наслеђивања. Наиме, тужилац сматра да је тестамент у конкретном случају ништав због тога што га није потписао оставилац те да би се по законском реду наслеђивања који би у том случају морао да уследи он огласио за наследника на 1/2 имовине. Питање ништавости тестамент из разлога који наводи тужилац (није га потписао оставилац) било је предмет посебне парнице која је правноснажно окончана пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3440/13 од 12.03.2013. године а којом је

одбијен тужиочев тужбени захтев. У том поступку суд је ценио чињеницу да се није могло обавити графолошко вештачење због тога што није пронађен оригинални тестаменат али своју одлуку није засновао искључиво на терету доказивања односно на чињеници да тужилац није тај доказ успео да пружи већ је наведена пресуда резултат оцене свих изведених доказа укључујући и саслушање сведока тестамена, оцене формалне уредности тестамена и свих других по закону битних услова. То значи да тужилац у овој парници постојање штете у виду измакле користи није доказао у складу са чланом 179. став 3. ЗОО јер добит коју је он очекивао у виду половине заоставштине није изостала због тога што је изгубљен тестаменат, него због садржине самог тестамена а која је несумњиво утврђена и у оставинском и у парничном поступку а била је предмет оцене са одређеног аспекта и од стране Уставног суда. Коначно питање узрочно-последичне везе између штетне радње – незаконитог и неправилног рада и настале штете код свега напред наведеног не може се успоставити, а како то правилно закључују и нижестпени судови. У конкретном случају мора се посебно имати у виду чињеница да сам незаконит и неправилан рад у овом случају, а који је напред несумњиво утврђен, није директан и непосредан услов за настанак штете већ би он био само предуслов да се у поступку утврђивања ништавости тестамена обави вештачење аутентичности потписа. Дакле, чак и чињеница да је постојао оригинални тестаменат не би аутоматски довела до успеха тужиоца у спору за ништавост тестамена те се ту може говорити о такозваној хипотетичкој узрочности. Ако се има у виду раније донета одлука суда у спору за ништавост тестамена и чињеница да она није донета искључиво на бази терета доказивања, односно немогућности тужиоца да пружи оригинални тестаменат већ и на основу других околности, произлази да и та хипотетичка узрочност у овом случају не би могла бити прихваћена.

Имајући у виду све напред наведено произлази да су и остали наводи из ревизије неосновани те да је нижестепена одлука правилна због чега је ревизија и одбијена на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић